

de paperassa no implica assumir les virtuts de la coherència educativa.

Segurament que hi ha molts altres aspectes, dins del currículum de la

nostra àrea, que caldria comentar i fer-ne esment, però deixau-m'hi entrar de ple. Només la pràctica diària és capaç de mostrar la coherència o

incoherència dels propis plantejaments. La teoria no és més que el punt de partida, el fil que s'ha de descabdellar sense embullar la troca.

CATALINA PONT
Professora de Secundària

Currículum
propi
per a les
Illes Balears

Del currículum a la pràctica docent a l'àrea de llengua i literatura catalana a l'IES de Calvià

'antuvi, probablement cal advertir que l'IES de Calvià és un centre amb una problemàtica especial i molt complexa, resultat de la conjunció de tota una sèrie d'elements: implantació anticipada del segon cicle de la secundària obligatòria (curs 1992-93), integració d'alumnes amb necessitats educatives especials i fusió amb el centre de FP (1993-94), oferta educativa molt variada (2n. cicle d'ESO, 1r. i 2n. de batxillerat, COU, FP, Mòdul de Cuina, Mòdul Administratiu i Garantia Social, amb la incorporació el curs vinent del 1r. cicle d'ESO)... Pel fet de tractar-se, a més, fins ara, de l'únic institut d'una àmplia zona que inclou els municipis de Calvià i Àndratx, compta amb una alta densitat escolar que ha justificat el doble torn d'ençà del curs 1994-95.

D'altra banda, l'alumnat, amb una preparació prèvia molt heterogènia i desigual i amb unes actituds també molt diverses, respon, en un percentatge elevat, al perfil de l'adolescent desmotivats, amb poca o nul·la predisposició a l'aprenentatge, indisciplinat i amb una minvada capacitat de feina, la qual cosa produeix un

desajustament entre els objectius programats i els realment assolits, la necessitat constant d'adaptar la programació a la realitat dels grups —reduint-ne els continguts inicials o, en els casos més greus, fent adaptacions curriculars per manca de nivell— i encaminar la tasca docent perquè l'alumne/a assoleixi uns nivells mínims de comunicació tant oral com escrita. Això vol dir prioritzar, sobretot, la llengua oral, base de l'aprenentatge lingüístic —llegir, entendre, parlar—, per aconseguir una presència efectiva de la llengua pròpia en un entorn clarament advers on es dona una diferència important entre la capacitat de comprendre i la de parlar.

També és necessari atendre la diversitat dins l'aula i això exigeix una metodologia plural i variada adequada a cadascuna de les necessitats per oferir a l'alumne/a un ventall de possibilitats diferents que li permetin assolir els objectius marcats. Aquest ensenyament individualitzat no sempre és factible atesa l'heterogeneïtat del grup i més quan l'administració —com molt bé apuntava el meu company— té dificultats per oferir els recursos escaients tantes

vegades reivindicats: classes de reforç, desdoblaments.

Una tercera dificultat, no la menys important ans al contrari, és la forta castellanització de l'alumnat i del seu entorn, acompanyada, sovint, d'actituds contràries a l'ús de la llengua catalana i a l'acceptació de la realitat plurilingüe. Dificultat que s'agreuja considerablement atesa la, fins ara, manca absoluta de regulació en matèria lingüística al centre.

Malgrat les estadístiques que apunten que entorn del 70% dels alumnes són fills d'immigrants —tot i que només un 25% ha nascut fora—, no podem al·legar el desconeixement de la llengua per perllongar una situació que requereix una intervenció urgent, ni tampoc podem eludir la nostra responsabilitat com a educadors si tenim en compte que a la nostra zona la llengua es troba en una situació extremadament difícil que la posa en perill com a llengua de cultura.

Aquesta ha estat una demanda històrica del Departament de Llengua i Literatura Catalanes, car entenem que l'escola és l'únic lloc d'aprenentatge i ús de la llengua per a aquests joves, que és a l'escola on

n'hauran d'assolir el domini per usar-la després al món social i professional i entenem, també, que aquesta no és una responsabilitat exclusiva del professorat de llengua catalana sinó una exigència del PEC que, com a marc dels principis generals i model educatiu propi de cada centre, no pot ignorar el principi de Normalització Lingüística. De fet, així ho dicta l'Ordre del 12 d'agost de 1994 reguladora de l'ús de la llengua catalana com a vehicular en l'ensenyament no universitari, que estableix que els centres inclouran el P.I.C dins el seu PEC.

Els inicis d'aquesta lluita es remunten al curs 1992-93, quan el claustre de professors aprovà el projecte pedagògic per a la implantació oficial de l'ensenyament en llengua catalana, acord que va ratificar el 22 de desembre el CE i es va lliurar a la Direcció General del MEC. Mai no se'ns en comunicà l'autorització oficial tot i que tenim constància que s'informà favorablement del projecte des de Madrid.

Per tant, l'únic que teníem fins ara, pel que fa a matèria lingüística, era el

punt inclòs al PEC com a objectiu general d'etapa: «L'alumne ha de ser capaç de comprendre i escriure amb autonomia i creativitat missatges orals i escrits com a mínim en tres llengües», sense cap consideració especial a la llengua pròpia.

Finalment, el segon trimestre del present curs, s'ha constituït a l'IES de Calvià una comissió per elaborar el projecte lingüístic de centre. Consideram que és un pas endavant tot i que encara som en el punt de la reflexió inicial, prèvia a la presa de decisions. Aquest P.I.C necessàriament haurà de complir el que estableix l'article 22.2 de la Llei de normalització lingüística: «prendre les mesures necessàries perquè la llengua sigui emprada progressivament en tots els centres d'ensenyament [...] tant a les actuacions internes com a les externes i a les actuacions i documents administratius». També, i atenent els criteris de coherència, adequació al context i participació, haurà de fer del centre el marc idoni generador, estimulador i compensador de situacions comunicatives. I

haurà d'afavorir l'arrelament de l'activitat educativa a l'entorn immediat que permeti el coneixement real del medi social i ambiental més pròxim i fomenti la participació en la vida cultural.

La nul·la presència de la llengua pròpia de les illes Balears en la vida social del terme s'haurà d'equilibrar amb un reforçament d'aquesta llengua per tal d'assolir l'objectiu general d'etapa que estableix que tot l'alumnat, en acabar el període d'escolaritat obligatòria, ha de tenir el domini oral i escrit en les dues llengües oficials de la Comunitat Autònoma independentment de quina sigui la seva llengua habitual en començar l'etapa.

En una segona fase, haurem de tractar els aspectes pedagògics i curriculars de les diferents llengües. Des de la coordinació dels departaments s'haurà de dur a terme la distribució de continguts i la seqüenciació, tenint sempre present que la llengua catalana ha de ser l'eix articulador i la base de l'adquisició de capacitats en totes les llengües curriculars.

Foto: Arxiu Diario de Mallorca